

UNTROS DE
CONVERSA AMB

ADA
CASTELLS

Antoni Clapés

A. Clapés. Aquest últim poemari està molt en la línia de la meua poesia. És una cerca de l'essència de la reflexió filosòfica sobre el sentit de les coses, de la vida, de l'escriptura. Wallace Stevens deia que l'objecte de la poesia és el poema. La poesia del nostre temps, de després d'Auschwitz, s'ha d'interrogar sobre el seu sentit, sobre allò que és, sobre el llenguatge. La poesia sempre va un pas per davant de la filosofia i la filosofia té gelos perquè la poesia progressa i fa progressar el llenguatge, el fa sortir de polleguera. El poeta parla des de la raó poètica, que en deia María Zambrano, i pensa el mateix que el filòsof, però ho diu d'una altra manera.

A.C. L'essència de totes dues disciplines és el dubte.

A. Clapés. sí, jo dubto de tot. No tinc cap certesa i, segurament, la poesia és un camí d'indagació que obre interrogants i em sembla que mai no els tanca.

A.C. I què es pot escriure, després d'Auschwitz?

A. Clapés. Hi ha aquella frase d'Adorno, que en un moment molt radical diu que no es pot escriure poesia després d'Auschwitz. De fet, diu que hem de reinventar el llenguatge. Ja no podem escriure la poesia del romanticisme. Prou d'aquell llenguatge caduc. Celan seria el cas més radical. El poeta ja no pot obviar que hi ha hagut una cosa tan monstruosa. Ja no val fer poesia noucentista. Una cosa és la tradició i l'altra el que fem ara.

A.C. Però estem en un moment molt afí al de l'impuls romàntic d'un Hölderlin o un Friedrich, artistes que tu has treballat.

A. Clapés. sí, en el romanticisme alemany o en cert de francès i en Leopardi, si és que el considerem un romàntic, ja no es fa l'èstricta observació de la natura sinó que Hölderlin, des de l'arxipèlag grec, fa un repàs de les batalles navals i està parlant d'ara. Ell i Leopardi podríem dir que són els nostres contemporanis, que jo sempre diferencio dels coetanis. Ulisses som nosaltres: hem abandonat els refugis i estem cercant. Per què ara es representa tant Shakespeare? perquè ens parla d'ara, encara que es-

tigui escrit fa segles. Ens parla del poder, de la corrupció, de l'amor.

A.C. També el moviment ecologista actual, sense saber-ho, és molt similar al moviment romàntic d'adoració de la natura.

A. Clapés. A través de la natura s'abracen a Déu o a una força superior. Els paisatges de la Pomerània de Friedrich representen un amor per la natura que transcendeix. Ens estan parlant del creador. Jo sóc urbanita. Visc a Barcelona i sóc de Sabadell, però em conec els boscos de la Serra de Sant Llorenç. Viure la natura no només m'és estimulant sinó que també m'exalta. Sentir l'olor dels pins, l'oreig, la pinassa. Torno de les excursions carregat d'imatges poètiques.

A.C. Ara, que ningú no s'espera que la teua poesia estigui plena d'ocellets i postes de sol...

A. Clapés. No, però la natura com a tal hi és present. Sovint vaig a la Provença...

A.C. És el teu lloc fonamental?

A. Clapés. sí, perquè és com això d'aquí, però en civilitzat. Hi visc molt el contacte amb la terra i això per mi és com una mena de vitamines.

A.C. Suposo que la lectura és l'altra ingredient de la poció vitamínica. Com a editor ja t'has cansat de llegir?

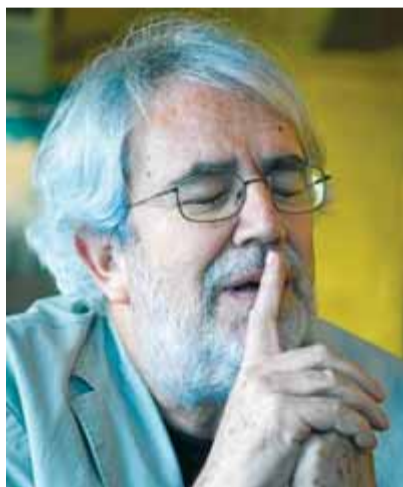
A. Clapés. Bé, has de llegir molt per obligació perquè tenim molts originals. Llegeixo poca novel·la. M'interessa molt Coetzee; la meua dona n'és la traductora. I Günter Grass, McEwan. D'aquí, Maria Barbal i Jaume Cabré.

A.C. No són uns autors gaire lírics. Quin seria el punt en comú d'aquests novel·listes?

A. Clapés. que fan una cerca del llenguatge. Busquen una manera diferent d'explicar les coses.

A.C. Però la voluntat d'estil, com el valor, se'ls suposa.

A. Clapés. Amb els temps que corren no es pot donar res per suposat. Hi ha molta repetició de mo-

dels trobats, tant en poesia com en novel·la. Per exemple, Martí i Pol s'ha convertit en un model exitós i han sortit tones d'imitadors. També llegeixo assaig i miro d'entendre el món.

A.C. I has entès alguna cosa?

A. Clapés. No. Els interrogants no es tanquen mai. Sempre estic llegint Montaigne i la seva saviesa m'aclapara. Defineix termes com l'amistat, però sempre queda l'esclatxa del dubte. L'assaig m'estimula en la meua cerca personal, no tan per entendre el món sinó per mi.

A.C. D'acord. És que per un moment et feia llegint sobre els territoris ocupats i el conflicte d'Israel.

A. Clapés. La veritat és que tinc molta curiositat intel·lectual per tot. He rebut una formació poc rigorosa. Vaig estudiar economia i feia molta campanya a la universitat.

A.C. Tornant al poemari, explica'm aquest *no-res* del títol.

A. Clapés. No em refereixo al nihilisme occidental, a la negació de tot, sinó més aviat al *no-res* oriental, que ve a ser el tot i, a partir d'aquí, intentar entendre el món. Francesc Parcerisas em va fer adonar que la llum era molt present en els meus poemes i em deia que els meus poemes eren lluminosos. Jo no me n'havia adonat. Després vaig ser més conscient que sí que em fixo en les diferents llums del dia, em llevo molt d'hora per llegir i veig néixer el dia. Sóc molt sensible a les llums. València té una llum blanca, mentre un altre es fixarà en el Miquelet i l'olor de taronger. La llum és el motor primigeni del món. Déu separa la llum de la tenebra, com el llenguatge crea el món.

A.C. Però fins a quin punt indagues en la idea zen del *no-res*.

A. Clapés. M'interessa el zen, però més com a reflexió, i això és una contradicció. M'hi apropo com a occidental i m'interessa sobretot el vessant de l'essencialitat. No tenir res per estable i assolit, sinó que tot flueix i tot camina. No podem estar segurs de res i tota idea és contrastable, però tot això s'ha banalitzat tant que fins i tot hi ha cosmètics zen.*

Poeta

El seu últim poemari, *La llum i el no-res (Meteora)* acaba de guanyar dos premis a obra publicada: el Josep M. Llompart i el Quima Jaume, però ell ho relativitza: "No sé tota la llista dels llibres publicats el 2009, per tant, no es pot dir que el meu sigui el més bo. S'ha de ser prudent". De tota manera, són un parell d'alegries per a la trajectòria d'un poeta que es declara esquizofrènic respecte a la seva feina en una multinacional de la informàtica, que no té res a veure amb una editorial exquisida com la seva: *Cafè Central*, que acaba de fer vint anys

FOTO: FRANCESC MELCION